

Λόγος στήν Γέννηση τοῦ Σωτῆρος Ἅγιος Νεόφυτος ὁ Ἐγκλειστος

Γνωρίζουμε βεβαίως ὅλοι, ὅτι ὁ αἰσθητὸς αὐτὸς ἥλιος ἀποστέλλει τὸ φῶς του σὲ ὅλη τὴν ὑφήλιο, «καὶ οὐκ ἔστιν (οὐδεὶς) ὡς ἀποκρυβήσεται τῆς θερμῆς αὐτοῦ» καὶ ἀπὸ τῆς διαυγέστατης λαμπρότητός του. Πολλὲς φορές ὅμως οἱ ὀλόλαμπρες ἀκτίνες του καλύπτονται ἀπὸ νέφη καὶ ὁμίχλη ἢ ἀπὸ τὸ φύλλωμα τῶν δένδρων, ἀλλὰ καὶ πάλι, ἡ πνοὴ κάποιου ἀνέμου διαλύει τὸ νεφικὸ ἐπικάλυμμα καὶ τὴν ὁμίχλη ἐκείνη καὶ ἐπιτρέπει σὺς φεγγοβόλες ἀκτίνες νὰ ἐξαπλωθοῦν τρανῶς σὲ ὅλη τὴν κτίση. Τὸν δὲ πρὸ ἡλίου «ἥλιον τῆς δικαιοσύνης» τὸν νοητό, ὁ ὁποῖος ἐγεννήθη σήμερα ἀπὸ τὴν «κούφη νεφέλη», ἀπὸ τὴν φωτοφόρο καὶ ἡλιακὴ καὶ πάναγνο κοιλία παραδόξως, καλύπτει ἡ τοῦ «δούλου μορφὴ», τὰ νηπιώδη σπάργανα καὶ τὸ σπήλαιον τὸ φτωχὸ καὶ συμφώνως μὲ τὴν οἰκονομία καὶ ὀρισμένα ἄλλα, τὰ ὁποῖα συμβολίζουν τὴν πτωχεῖα καὶ τὴν ταπεινότητα.

Καθὼς ὅμως ἤδη ἐλέχθη, ἡ πνοὴ καὶ ἡ ὁρμὴ τοῦ ἀνέμου διασκορπίζει τὸ κάλυμμα τοῦ νέφους καὶ τῆς ὁμίχλης καὶ φανερῶνει καθαρὰ τὶς ἡλιακὲς ἀκτίνες· ἔτσι συμβαίνει καὶ ἐδῶ, μὲ τὸν «ἥλιον τῆς δικαιοσύνης», τὸν Θεὸ καὶ Δεσπότη ὁ Ὅποῖος καλύπτεται μὲ σπάργανα καὶ κρύπτεται σὲ σπήλαιον καὶ φάτνη ἀλόγων ζώων γιὰ τὴν πολλὴ του συγκατάβαση καὶ «δι' ὑπερβολὴν ἀγαθότητος»· τὸ συνεργὸν Πανάγιον Πνεῦμα καὶ ἡ εὐδοκία τοῦ Πατρὸς τὸν φανερῶνει

καθάρᾳ, αὐτὸν τὸν κρυπτόμενον στήν φάτνη ἥλιον καὶ Θεὸν καὶ κινεῖ ὅλη τὴν κτίση, τὴν ὁρατὴ καὶ τὴν ἀόρατη, νὰ προστρέξει καὶ νὰ κηρύξει τὸν Βασιλέα τῆς δόξης καὶ Δημιουργὸ τῶν ὅλων, ὁ Ὅποῖος κρύπτεται σὲ σπήλαιον καὶ φάτνη, περιτυλιγμένος μὲ τὰ σπάργανα. Ἐκεῖ ὅπου ἦλθαν ἀδιστάκτως καὶ «οἱ μάγοι ἐξ ἀνατολῶν» μετὰ δώρων πολυτελῶν νὰ δωροφορήσουν καὶ νὰ τὸν προσκυνήσουν πιστῶς. Καὶ ὅχι μόνον αὐτοί, ἀλλὰ καὶ ἄγγελοι κατήλθαν ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ ἀνακραύγαζαν μελωδικὰ, πρὸς τὸν «ἐν ὑψίστοις Θεὸν καὶ ἐπὶ γῆς» εἰρηνάρχην, γιὰ τὴν καταλλαγὴ τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ποὺ πραγματοποιοῖσε μὲ τὴν εὐδοκία τοῦ Πατρὸς· τοῦ ἀπένειμαν ὡς Βασιλέα τοὺς τὴν ὀφειλόμενὴ ἐπευφημία καὶ ἀπεκάλυψαν τρανῶς τὸν κρυπτόμενον ἀκόμη Βασιλέα καὶ τὸν ἀνήγγειλαν στοὺς πλησιοχώρους ποιμένες ὅπως ἤρμοζε σὲ αὐτοὺς, ὡς «ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν». «Ὅτι ἐτέχθη», λέγει, «ὑμῖν σήμερον Σωτὴρ, ὡς ἔστι Χριστὸς Κύριος ἐν πόλει Δαυΐδ. Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον καὶ κείμενον ἐν φάτνῃ».

Καθὼς ἤκουσαν αὐτὰ «οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους. Διέλθωμεν δὴ εἰς Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ρῆμα τοῦτο, ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. Καὶ ἦλθον σπεύσαντες καὶ εὑρον τὴν τε Μαρίαν καὶ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ, καὶ ἰδόντες διεγνώρισαν» τὸν λαόν, «καὶ ὑπέστρεψαν δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτοὺς».

Γιὰ ποιὸ λόγῳ διαφημίζεται καὶ μεγαλύνεται ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ τῇ γῇ ὁ κρυπτόμενος ὡς νήπιον σὲ σπήλαιον καὶ φάτνη; Εἶναι φανερὸ ὅτι αὐτὸ γίνεται γιὰ νὰ γνωστοποιηθεῖ σὲ ὅλη τὴν κτίση ὅτι τὸ βρέφος αὐτὸ ἐξουσιάζει ὅλα τὰ ἀόρατα καὶ τὰ ὀρατὰ καὶ ὅτι εἶναι ὁ Βασιλεὺς τῆς δόξης.

Γι' αὐτὸ μάλιστα καὶ ὅλη ἡ κτίση, σύμφωνα μὲ τὸν φυσικὸ νόμο, ἔμεινε ἀκίνητη ἀπὸ σεβασμὸ πρὸς τὸν παράδοξο καὶ ἀπόρρητο ἐκεῖνο τοκετό, ὥστε οἱ ροῆς τῶν ποταμῶν καὶ οἱ ἀναβλύσεις τῶν πηγῶν καὶ οἱ κινήσεις τῶν θαλασσῶν καὶ οἱ πτήσεις τῶν πουλιῶν καὶ οἱ πορεῖες τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἑρπετῶν καὶ τῶν θηρίων καὶ τῶν τετραπόδων καὶ γενικὰ ὅλη ἡ φύση καὶ ἡ κτίση, οὐράνιος καὶ ἐπίγειος «ἔστη καὶ ἐξέστη καὶ ἤργησε» καὶ γιὰ μία στιγμὴ διέκοψε τὴν κίνηση καὶ τὴν ἐργασία της, μέχρι νὰ τελειώσῃ τὸ μυστήριον τοῦ παραδόξου καὶ ἀπορρήτου ἐκείνου τοκετοῦ, ὅπως σαφῶς μᾶς ἐμήνυσε ἡ περὶ τούτων ἱστορία.

Καὶ ἐγὼ τὸ δέχομαι αὐτὸ καὶ τὸ πιστεύω πρόθυμα καὶ πείθομαι, ἐπειδὴ εἶναι ἀπίθανο τῇ στιγμῇ ποὺ πραγματοποιεῖται τόσο μεγάλο ἔργο νὰ τολμᾷ καὶ κάποιον ἄλλο νὰ λαμβάνει χώρα καὶ νὰ κινεῖται ἔστω κατ' ἐλάχιστον. Ἀλλὰ ὅλα μαζὶ ἀκίνητοποιήθηκαν σὰν νὰ ἀποδεσμεύτηκαν πρὸς στιγμὴν ἀπὸ τὸν νόμο τῆς φύσεως, λογικὰ καὶ ἄλογα, ὀρατὰ καὶ ἀόρατα, σεβόμενα ὡς δοῦλοι τὸν Δεσπότη. Διότι λέει, «ἐθεμελίωσας τὴν γῆν καὶ διαμένει, ὅτι τὰ σύμπαντα δούλα σά». Ἐπειδὴ λοιπὸν «τὰ σύμπαντα δούλα αὐτοῦ» καὶ ἠσθάνοντο τὸ μέγα ἔργον τοῦ Κυρίου τῶν,

τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου, κάθε ἓνα ἀπὸ τὰ κτίσματα στάθηκε ἀπαρασάλευτο μέχρι ποῦ ὁλοκληρώθηκε ἐκεῖνο τὸ θεῖο ἔργο, καὶ μετὰ ἀπὸ αὐτὰ ἡ κτίσις συνέχισε κανονικὰ τὴν ἐργασία της.

Ὅντως «ἐξέστη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ τούτῳ καὶ τῆς γῆς κατεπλάγη τὰ πέρατα» «ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν καὶ υἱὸς Θεοῦ ἐδόθη ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ καὶ συναϊδίου Πατρὸς καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὄριον, καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βουλῆς ἄγγελος, θαυμαστὸς σύμβουλος, Θεὸς ἰσχυρὸς, ἐξουσιαστής, ἀρχὼν εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος».

Καὶ «ἄγγελος» μὲν λέγεται ἐπειδὴ φέρει ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα Εὐαγγέλια καταλλακτήρια, δηλαδὴ καλὰ, χαρούμενα μηνύματα συνδιαλλαγῆς καὶ συμφιλιώσεως μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, καὶ διὰ τοῦ θείου Βαπτίσματος υἰοθεσίας ἀξιωτήρια, καὶ τῆς φύσεώς μας ἀπὸ τὴν πονηρὴ δουλεία ἀπαλλακτήρια, καὶ τοῦ θανάτου παντελῶς ἀναιρετήρια καὶ τοῦ διαβόλου ἀσυμπαθῶς φυγαδευτήρια, καὶ τῆς τυραννίδος τῶν δαιμόνων δεσμωτήρια καὶ πολυχρονίων νεκρῶν ἐξαναστήρια, καὶ μυστηρίων νέων καὶ μεγάλων παραδοτήρια· καὶ ὅχι μόνον αὐτὰ, ἀλλὰ καὶ Βασιλείας Οὐρανῶν ὑποσχετήρια καὶ γιὰ ὅσους ἐβίωσαν καλῶς ἀθανάτου κληρονομίᾳς ἀποδοτήρια.

Σὲ αὐτὰ τὰ Εὐαγγέλια διασώζεται τὸ μυστήριον τῆς ἀμωμήτου πίστεως, ἡ σφραγὶς τοῦ τρισάγιου Θεοῦ· καὶ ἄλλων πολλῶν καὶ μεγάλων δωρεῶν καὶ μυστηρίων

φρικτῶν Εὐαγγέλια ἔφερε, τῶν ὁποίων αὐτὸς ὁ ἴδιος ἔγινε καὶ δοτήρας καὶ διδάσκαλος. Καὶ ὅπωςδήποτε εὐλόγως λέγεται καὶ «μεγάλῃς βουλῇς», θείας καὶ πρακτικῆς, «ἄγγελος». Τὸ δὲ «θαυμαστὸς σύμβουλος» τὸ λέγει ἐπειδὴ ἔχει τὴν ὑπαρξὴ «πρὸ τῶν αἰώνων καὶ ἐν ἀρχῇ» μαζί μὲ τὸν Πατέρα του καὶ τὸ Πνεῦμα συναῖδιον καὶ τῆς ἰδίας μὲ αὐτοῦς φύσεως. Σύμβουλός του εἶναι ἡ «μεγάλῃ βουλή», ὁ Πατὴρ καὶ Θεός. Τί συμβούλευσε; Εἶναι φανερόν ὅτι νὰ κτίσει τὸν ἀόρατο καὶ ὀρώμενο κόσμον καὶ ὅλα τὰ κοσμήματα ποὺ ὑπάρχουν σὲ αὐτοῦς καὶ τὸν ἄνθρωπον, καὶ νὰ συγκρατοῦνται δι' αὐτοῦ καὶ νὰ συνέχωνται τὰ πάντα, ὥστε νὰ διαμένουν τὰ σύμπαντα καὶ νὰ διασώζονται μὲ τὸν καλύτερον τρόπο. Καὶ δὲν τὸ ἔκαμε αὐτὸ ἀσυμβούλως, οὔτε πάλι τοῦ λέγει προστακτικῶς νὰ κτίσει τὸν κόσμον καὶ μέσα σὲ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ συμβουλευόμενος θαυμαστῶς τὸν θαυμαστὸ αὐτὸ σύμβουλον καὶ Ἀγαπητὸ Υἱὸ Του, λέει· «Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν» ποὺ σημαίνει Θεὸν ἐπίγειον καὶ ἀρχηγό, ὁ ὁποῖος λόγῳ τοῦ αὐτεξουσίου εἰκονίζει τὸν Θεὸ «καθ' ὁμοίωσιν» δέ, δηλαδὴ ἀθάνατον καί, ὅσο εἶναι δυνατόν στὸν ἄνθρωπον, ἱκανὸ νὰ ὁμοιωθεῖ διὰ τῆς ἀρετῆς μὲ τὸν Θεόν. Πράγματι λοιπὸν «πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο» τοῦ θαυμαστοῦ συμβούλου, «καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲν ἐν ᾧ γέγονε», ὅπως ἔχει γραφεῖ.

Τὸ δὲ «Θεὸς ἰσχυρὸς» διακηρύσσει τρανῶς τὸ ἰσχυρὸ τῆς θείας φύσεως· διότι ὑπάρχουν καὶ οἱ εἰδωλικοὶ ψευδώνυμοι θεοί, δὲν εἶναι ὅμως καὶ ἰσχυροί. Ὡστε καὶ ἐσὺ ἀκούοντας

«ὅτι παιδίον ἐγεννήθη καὶ ἐδόθη ἡμῖν» νὰ μὴν ὑποπτευθεῖς ὅτι εἶναι ἀπλὸ αὐτὸ τὸ παιδί καὶ ἐφάμιλλο μὲ τὰ ἄλλα παιδιὰ, ἀλλὰ νὰ ἐννοήσεις ὅτι αὐτὸ τὸ παιδί εἶναι καὶ θαυμαστὸς σύμβουλος τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός· «καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἐστὶν ὄριον», ὅπως ἤδη ἐλέχθη· διότι αὐτὸ τὸ παιδί ἔχει ἀπεριόριστο καὶ ἀπέραντο πλοῦτο εἰρήνης μαζὶ μὲ τὸν Πατέρα Του καὶ μὲ τὸ Πνεῦμα.

Τὸ δὲ «πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος» θέλει νὰ φανερώσει τὸ δημιουργικὸ καὶ προάναρχο τοῦ παιδιοῦ αὐτοῦ ποὺ γεννήθηκε. Ὅπως δηλαδὴ κάποιος ποὺ ἔχει γίνει πατέρας πολλῶν παιδιῶν εἶναι αἷτιος τῆς πλάσεως καὶ τῆς γεννήσεώς τους, ἔτσι καὶ τὸ παιδί αὐτὸ ποὺ γεννήθηκε εἶναι κτίστης καὶ γεννήτορας ὅλων τῶν δημιουργημάτων, ἄρχοντας καὶ πατέρας καὶ ἡγέτης τῶν ἐπὶ παρερχομένων αἰώνων καὶ τοῦ ἀπέραντου ὀγδόου, γι' αὐτὸ καὶ λέγεται «πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος».

«Ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν» σήμερα καὶ σπαργανώθηκε παιδικά, αὐτὸς ποὺ σπαργάνωσε παλαιὰ μὲ ὁμίχλη τὴν θάλασσα. «Ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν», τοῦ ὁποίου ἡ ἀρχὴ εἶναι ἄναρχος καὶ τέλος δὲν ἔχει.

«Ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν», τὸ ὁποῖο συγκρατεῖ, ὡς δούλα του, τὰ σύμπαντα· γι' αὐτὸ καὶ ὡς δούλα τὸ ὑπηρετοῦν καὶ τὸ ἐπευφημοῦν καὶ τοῦ προσφέρουν δῶρα· οἱ μάγοι καὶ ὁ ἀστέρας, οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ ποιμένες, τὸ σπήλαιο καὶ ἡ φάτνη, ἡ Παρθένος Μητέρα ὑπερφυῶς καὶ ὁ μνήστωρ Ἰωσήφ ὁ τεχνίτης, φαινόμενος ὡς πατέρας τοῦ τεχνουργοῦ

τῶν πάντων. Λεῖπει ὅμως ἡ ἐπιστασία τῶν μαιῶν ἀπὸ τὸν τίμιον ἐκεῖνο καὶ παράδοξο καὶ παρθενικὸ τοκετὸ διότι ἐκεῖ πού γίνεται μητέρα ἡ Παρθένος μὲ τὴν ἐπισκίαση τῆς Δυνάμεως τοῦ Ὑψίστου, μαῖες δὲν χρειάζονται. Αὐτὰ λοιπὸν καὶ τὰ ἰσότιμα μὲ αὐτὰ φανέρωναν σαφῶς τὴν θεαρχία καὶ παντοκρατορία τοῦ νεογέννητου παιδιοῦ. «Ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν» ἀπὸ τὴν ἁγία Παρθένο χωρὶς πατέρα αὐτὸ πού ἐγεννήθη «ἐκ γαστρὸς πρὸ ἑωσφόρου» ἀπὸ τὸν Πατέρα χωρὶς μητέρα.

«Ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν» κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν.

«Ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν» καὶ φανέρωσε σήμερα τὸ προαιώνιο μυστήριον, καὶ ἔτσι περατώθηκε μὲ τὸν καλῦτερον τρόπο ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο «πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως» διείδαν ἀπὸ παλαιὰ οἱ Προφῆτες· προέλεγαν δηλαδὴ ὅτι «ἐκ Σιών ἐξελεύσεται νόμος καὶ λόγος Κυρίου ἐξ Ἱερουσαλήμ» καὶ ὅτι «ὁ Θεὸς ἀπὸ Θαιμᾶν ἤξει» καὶ ὅτι «ἐκ Σιών ἡ εὐπρέπεια τῆς ὠραιότητος αὐτοῦ» καὶ ὅτι «ἐξελεύσεται ράβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαὶ» καὶ τὰ λοιπά.

«Ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν», τὴν γέννηση τοῦ ὁποίου ἐμυήθησαν οἱ μάγοι, οἱ βασιλεῖς τῶν Περσῶν καὶ ἦλθαν μὲ ὁδηγὸ τὸν ἀστέρα νὰ τὸν προσκυνήσουν, αὐτοὶ τοὺς ὁποίους ἡ ἁγία Γραφή ὀνόμασε ἀπὸ παλαιὰ Σεβωεῖμ, λέγοντας: «ὅτι ἄνδρες ὑψηλοὶ Σεβωεῖμ διαβήσονται πρὸς σέ καὶ προσκυνήσουσι λέγοντες ὅτι ἐν σοὶ ὁ Θεὸς ἐστὶ καὶ οὐκ ἐστὶ Θεὸς πλὴν σου». Αὐτοὶ λοιπὸν οἱ ἄνδρες ἦλθαν καὶ τὸν προσκύνησαν καὶ θεολογώντας τοῦ προσέφεραν δῶρα.

χρυσὸν μὲν ἐπειδὴ εἶναι Βασιλεὺς, λίβανον ἐπειδὴ εἶναι Θεὸς καὶ σμύρνα γιὰ τὸ ἄκρατον Πάθος· τὴν ἔκβαση αὐτοῦ ἔφερε εἰς πέρας ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Νικόδημος, ὅταν μετὰ τὸ Πάθος κήδευσαν τὸ ζωηφόρο Ἐκεῖνο σῶμα μὲ ἑκατὸ λίτρες σμύρνης καὶ ἀλόης.

«Ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν» καὶ εἶναι τώρα ξαπλωμένο στὴ φάτνη, αὐτὸς ὁ Ὅποιος κρατεῖ στὸ χέρι του τὴ σφαῖρα τῆς γῆς καὶ συγκρατεῖ θεοπρεπῶς καὶ ἀνέτως ὅλη τὴν κτίση.

Καὶ γιὰ νὰ πῶ συγκεφαλαιώνοντας τὸ πληρέστατο παραλείποντας τὰ περισσότερα, «ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν» κόσμου σωτήριον, νοσημάτων ἰατήριον. δαιμόνων ἀφανιστήριον, εἰδωλικῶν ξοάνων καὶ βωμῶν καταλυτήριον, θυσιῶν διαβολικῶν καὶ βέβηλων κνισσῶν ἐξαλειπτήριον, τυραννικῆς διαβόλου ἀποστασίας ἀλυσσοδετήριον αἰώνιον. καὶ καθολικῆς ἀναστάσεως νεκρῶν ἀρχετήριον.

Ποιὸς εἶδε ἢ ἄκουσε ποτὲ παρόμοιο παιδί νὰ εἶναι ξαπλωμένο σὲ φάτνη περιτυλιγμένο μὲ σπάργανα καὶ νὰ κρατεῖ στὴν παλάμη του τὰ σύμπαντα, νὰ προσκαλεῖ στὰ ὕψη τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης καὶ νὰ τὸ διαχέει ὅπου θέλει, νὰ ἀναπαύεται στὴ φάτνη καὶ συγχρόνως νὰ χρησιμοποιεῖ σὰν ὄχημα τὰ χερουβίμ, νὰ γαλακτοτροφῇται ἀπὸ Μητέρα παρθένο καὶ νὰ «ἐξαποστέλλῃ πηγὰς ὑδάτων ἐν φάραγξι», νὰ περικρατῇται σὲ παρθενικὲς ἀγκάλες καὶ νὰ κρατεῖ ἀσφαλῶς τὰ σύμπαντα: «Ὡ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ!», ὅπως ἀναφωνεῖ καὶ ὁ θεῖος Παῦλος. Ὡ θαύματος παραδόξου, ἀπὸ τὰ σύγχρονα καὶ τὰ παλαιὰ

καινοφανεστέρου. Ὡς θείας κηδεμονίας καὶ ἄκρας συγκαταβάσεως. Πῶς ὁ ἀπεριόριστος Λόγος καὶ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Πατὴρ περιορίστηκε ἐκούσια μέσα στὴ μορφή τοῦ δούλου; Πῶς ὁ κατὰ φύσιν ἀσώματος περιεβλήθη μὲ σῶμα; Πῶς φάνηκε αὐτὸς ποὺ εἶναι καὶ στοὺς ἀγγέλους ἀθέατος; Πῶς ὁ κτίστης τῶν ἀθανάτων δυνάμεων καταδέχτηκε νὰ φορέσει σάρκα; Πῶς αὐτὸς ποὺ διαθέτει τὸν ἀσύγκριτο πλοῦτο τῆς θεότητος καὶ χαρίζει τὰ πλούσια δῶρα ἔφθασε στὴν ἔσχατη πτωχεία; Πράγματι, τί πτωχότερο μπορεῖ νὰ ὑπάρξει ἀπὸ τὸ βουστάσιο καὶ τὴ φάτνη καὶ τὸ σπήλαιο; Πῶς ὠράθη παραδόξως ὁ ἀόρατος; Πῶς ὁ Ὑψιστος κατέβηκε; Πῶς ὁ ὑπερουράνιος ἠθέλησε νὰ ζήσει μαζὶ μὲ ἡμᾶς τοὺς χαμηλοὺς; Πῶς ὁ περικυκλούμενος ἀπὸ στρατιὲς λαμπρότατων ἀγγέλων ἦλθε νὰ συναναστραφεῖ μὲ τοὺς ἀνθρώπους; Πῶς ὁ «περιβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον» περιβάλλεται μὲ σπάργανα εὐτελῆ; Πῶς ὁ ὑπερκαθαρὸς κατῆλθε πρὸς ἡμᾶς ποὺ εὕρισκόμεθα στὸν λάκκο καὶ τὴν σαπρία τῶν ὀλέθριων παθῶν; Γιὰ ποιὸν λόγο, γιατί ἔγινε ἡ ἀσύλληπτος αὕτη καὶ πολλὴ συγκατάβαση; Εἶναι βεβαίως φανερό γιὰ ὅσους θέλουν νὰ ἐρευνήσουν τὴ δύναμη τοῦ μυστηρίου· θὰ τὸ διασαφήσω σύντομα χρησιμοποιώντας μία εἰκόνα. Ὅπως κάποιος ποὺ ἔχει πέσει σὲ λάκκο βαθύτατο καὶ βορβορώδη δὲν μπορεῖ νὰ ἀνέλθει μόνος του ἀπὸ ἐκεῖ, ἀλλὰ χρειάζεται κάποιο χέρι ἀπὸ ἐπάνω νὰ τὸν ἀνασύρει, κάτι παρόμοιο ἔπαθε καὶ ἡ φύση μας· ἐπωμίστηκε δεινῶς μὲ τὴν πώση στὸ βόθρο τῆς παραβάσεως καὶ πεσμένη στὸ λάκκο τοῦ

Ἄδη εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ κάποιο χέρι πανίσχυρο γιὰ νὰ τὴν ἀνασύρει. Καὶ ἐπειδὴ κανενὸς συνδούλου χέρι δὲν εἶχε αὐτὴ τὴν ἱκανότητα, ἐκτείνεται ἀπὸ ἐπάνω, ἀπὸ τὰ θεία ὑψώματα «ἡ πανσθενουργὸς δεξιὰ» πρὸς τὰ κάτω, ἡ ὁποία, καὶ ὡς πατρικὴ δεξιὰ, ὅχι μόνον ἀνείλκυσε ἀπὸ τὸν λάκκο ἐκεῖνο αὐτοὺς ποὺ εἶχαν πέσει, ἀλλὰ καὶ «τῷ πλήθει τῆς δόξης καὶ τῆς δυνάμεως αὐτῆς συνέτριψε τοὺς ὑπεναντίους», ὅπως ἔχει γραφεῖ, καὶ λαμβάνοντας ὑπεφυῶς τὴ φύση μας, ἡ ὁποία εἶχε ριφθεῖ ἐκεῖ, τὴν ὁδήγησε ὑψηλὰ στοὺς οὐρανούς καὶ ἀφοῦ τὴν κάθισε στὸ θρόνο ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς τὴν ἀξίωσε νὰ προσκυνεῖται ἀπὸ ὅλη τὴν κτίση, καὶ προσκαλώντας ἐμᾶς ἐκεῖ ἔλεγε «εἰ τὶς ἐμοὶ διακονεῖ, ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται». Ὁμοίως καὶ ὁ μακάριος Παῦλος συνιστᾷ: «Τὰ ἄνω ζητεῖν, τὰ ἄνω φρονεῖν, ἔνθα κάθεται Χριστὸς ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός».